

Rik Buddenberg

Quotum en solidariteitskas II

In het zomernummer van Kerkbeheer (#3 2024) heb ik het standpunt van de VKB uiteengezet over de voorgestelde wijzigingen van het quotum en de solidariteitskas per 1 januari 2025. Kort samengevat stemden wij als VKB in met de totale baten in plaats van het levend geld als nieuwe grondslag voor het quotum en namen wij afstand van het vermogen als grondslag voor de solidariteitskas. Inmiddels zijn deze door de Kleine Synode voorgestelde wijzigingen uitgegroeid tot een veenbrand binnen de PKN. Er zijn circa 170 revisieverzoeken en meer dan 200 bezwaarschriften ingediend.

Zelfreflectie

Dit vraagt om zelfreflectie. Wat is hier mis gegaan? In de eerste plaats de neiging binnen de kerk om besluiten te nemen zonder een duidelijk beeld te hebben van de financiële consequenties. Ook wij als VKB hadden hier scherper op moeten letten. Kerkelijke gemeenten met veel vermogen worden door de wijziging van de grondslagen geconfronteerd met extra aanslagen van soms vele tienduizenden euro's. De voorgestelde overgangsregeling van 5 jaar voelt als niet meer dan een doekje tegen het bloeden. Om de exploitatie sluitend te houden is het onvermijdelijk om afscheid te nemen van predikanten en/of kerkgebouwen af te stoten.

Procedurale en inhoudelijke tekortkomingen

Nagelaten is om overleg te voeren met de groep benadeelden zoals grote gemeenten met veel vermogen, maar ook kleinere gemeenten, bijvoorbeeld in Friesland, met omvangrijke grondposities. Ook de communicatie over de besluiten liet te wensen over: onvolledig, louter per e-mail en gefragmenteerd, met als gevolg veel onbegrip en boosheid in onze kerk. De behandeling



van deze nieuwe grondslagen binnen de Kleine Synode, achter gesloten deuren, heeft evenmin goed gedaan. Het heeft ontbroken aan een breed kerkelijk gesprek. Het is gebruikelijk om bij dit soort exercities uit te gaan van budgettaire neutraliteit. In plaats daarvan hebben de meeropbrengsten van de nieuwe regeling geleid tot een vergroting van het budget voor de Kerk. Nieuw beleid waar je als vorm van impliciete besluitvorming vraagtekens bij kunt plaatsen.

Ook onze bezwaren tegen een heffing over het vermogen voor de Solidariteitskas blijven onverkort van kracht. Een heffing over het vermogen naast een heffing over de totale baten, waaronder de vermogensopbrengsten, is dubbelop en uitvoeringstechnisch betreft het een ingewikkelde regeling met risico's van ontwijking en ontduiking. Het voedt nadrukkelijk het wantrouwen dat de landelijke kerk aanspraak op het lokale vermogen wil maken.

Advies

Inmiddels zijn de nieuwe regelingen opgeschort in afwachting van besluitvorming over de revisieverzoeken door de Kleine Synode op 13 december aanstaande. De Kleine Synode zou er wijs aan doen om voor 2025 alles bij het oude te laten en het komend jaar te gebruiken voor een kerkbreed gesprek rond vermogen en bovenplaatselijke financiering. Met als doel dat er voor de begroting 2026 nieuwe grondslagen liggen, die op een breder draagvlak binnen de kerk kunnen rekenen.